

Таким чином, виділення страхових продуктів як первинних об'єктів обліку страховиків дає змогу виявити особливості формування їх фінансового результату, виділити окремі результати реалізації страхових продуктів на ринку. Це, в свою чергу, дозволить проаналізувати рентабельність продажу окремого страхового продукту за визначений період часу. А завдяки такому проміжному аналізу в розрізі окремих страхових продуктів, керівництво страховика зможе своєчасно прийняти управлінські рішення щодо доцільності використання окремого страхового продукту. Особливо це актуально для новостворених страхових компаній, які позиціюють себе на ринку.

Література: **1.** Белгородцева М.О. Бухгалтерський облік фінансових результатів у страхових компаніях: організація і методика. – Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). – Національна академія статистики, обліку та аудиту, Київ, 2011. – 231 с. **2.** Говорушко Т. А. Страхові послуги: навч. посібник / Т. А. Говорушко. — К. : Центр навчальної літератури, 2005. — 400 с. **3.** Кравчук Г.В. Методологічні засади управління конкурентоспроможністю страхових компаній. Спеціальність – Гроші, фінанси і кредит. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук. 08.00.08. // Чернігівський державний технологічний університет, Державний вищий навчальний заклад "Українська академія банківської справи Національного банку України". - Суми, 2010. - 489 с. **4.** Шолойко А.С. Основна сутність понять «страхова послуга» і «страховий продукт». // Економіка АПК. - 2009 р. - №5. - с. 105-109 **5.** Прядка А. Загальне та відмінне «страхового продукту» та «страхової послуги» / А. Прядка // Страхова справа. – 2007. – № 1 (25) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forinsurer.com/public/08/06/27/3521>. **6.** Страхування : Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С. С. Осадець. — Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2002. — 599 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОЦЕСУ АУДИТУ

Михайленко О. Г., КНТУ, м. Кіровоград, Україна

В світлі наслідків впливу кризи на всі галузі економіки і тяжким станом багатьох підприємств на перший план виходить якість послуг, що надаються та інформації, яка дає істинне уявлення про стан справ в тій чи іншій організації. Інститут аудиту є одним із основних інструментів забезпечення користувачів достовірною інформацією про результати діяльності і фінансовий стан суб'єктів господарювання. Беручи до уваги цей факт, аудит набуває все більшого значення в економіці і все гостріше постає питання про контроль його якості.

Контроль якості роботи аудиторів та аудиторських фірм має на меті забезпечити довіру до аудиторської діяльності в суспільстві та перевірити виконання роботи щодо відповідності стандартам аудиту та нормам професійної етики. Тут виникає питання: «Який аудит є якісним?». Враховуючи визначення аудиту в Законі України «Про аудиторську діяльність» [1], його якість можна визначити як відповідність аудиторської думки про достовірність в усіх її суттєвих аспектах бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності вимогам законів України, положенням (стандартам) бухгалтерського обліку або іншим правилам (внутрішнім положенням суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів. Якість результатів процесу аудиту визначають такі основні передумови, як дотримання професійно-етичних норм і дотримання вимог стандартів при формуванні незалежної думки в аудиторському висновку. Першим кроком до забезпечення високої якості аудиторської практики фірми є безпосереднє включення у процес організації і здійснення аудиту заходів щодо контролю якості. Ще одним, не менш важливим кроком є визначення критеріїв, відповідно до яких має визначатися ступінь якості даної діяльності. У складі Міжнародних стандартів аудиту окремим стандартом 220 визначаються критерії якості аудиту і вимоги до організації контролю за роботою аудиторів на рівні аудиторської фірми [2]. Саме на рівні аудиторської фірми здійснюється контроль якості аудиту, ключові елементи якого повинні бути визначені професійними організаціями. Контроль якості

стосується дотримання принципу незалежності, а саме: професійної компетентності працівників, відповідального ставлення до роботи, відсутності фінансових інтересів у справах клієнта.

Виходячи з визначення та параметрів, встановимо основні групи критеріїв якості аудиту. Такими групами є: дотримання основних положень Закону, дотримання професійно-етичних норм професії, дотримання вимог Міжнародних стандартів аудиту і рівень інформаційних зв'язків.

Таке групування засноване на тому, що якість аудиту розкривається через його властивості (принципи професії, що викладені у Законі і Кодексі професійної етики, робота у відповідності зі стандартами). До таких принципів відносяться незалежність, чесність, об'єктивність, професійна компетентність, сумлінність, конфіденційність, професійне поведіння. Без дотримання цих принципів говорити про якість не має сенсу. Низька якість аудиту може бути обумовлена не тільки недотриманням обговорених принципів, але й впливом наступних факторів: порушенням порядку обміну інформацією між клієнтом і аудиторською фірмою; відсутністю обміну інформацією між співробітниками і відділами аудиторської фірми; неналежним забезпеченням персоналу або відсутністю робочої документації; недовістю внутрішньофірмових стандартів і внутрішніх методик аудиту; не налагодженістю системи внутрішнього контролю якості. У зв'язку з цим виникає необхідність у чіткому виділенні інформаційно-оцінних критеріїв, які б установлювали якість інформаційних зв'язків усередині фірми і якість інформації, створюваної на всіх етапах роботи аудиторської фірми. Згідно з цим групуванням виділені критерії якості аудиту і їх структурні елементи варто деталізувати.

В основу критерію дотримання вимог Закону варто покласти сукупність норм і правил, що регулюють аудиторську діяльність. Тут розуміється дотримання: умов формування статутного капіталу аудиторської фірми; вимог до змісту Статуту; порядку сертифікації аудиторів; спеціальних вимог щодо можливості проведення аудиту; покладених на аудиторів суспільством обов'язків та ін. До групи критеріїв дотримання професійно-етичних норм варто віднести відповідність усіх співробітників аудиторської фірми вимогам, встановленим Кодексом професійної етики аудитора. Також сюди доцільно включити дотримання: умов конфіденційності, чесності й об'єктивності при виконанні посадових обов'язків, фінансової незалежності, етичних принципів при спілкуванні з керівництвом суб'єкта господарювання; а також – ефективність підбору кадрів, виконання графіка підготовки і перепідготовки кадрів, можливість просування по службі, професіоналізм адміністрації фірми, ефективність процедур аудиторського менеджменту.

Основними критеріями оцінки дотримання вимог Стандартів аудиту слід вважати: повноту складу робочої документації, відповідність загальним вимогам до робочої документації, глибину і повноту змісту робочої документації на етапі планування, на етапі збирання аудиторських доказів, на етапі складання аудиторського звіту; обґрунтованість методик при проведенні аудиту; релевантність зібраних аудиторських доказів; обґрунтованість і адекватність аудиторської думки у висновку та ефективність внутрішньофірмового контролю якості загалом.

Крім того, не варто забувати, що в аудиторському висновку аудитор висловлює власну думку про достовірність звітності і виникає складність з його об'єктивністю. Тому кожен із замовників чи користувачів інформації, наданої за результатами аудиторської перевірки, самі визначають критерії за умови дотримання яких аудит вважається якісним, і ці критерії можуть значно різнитися між собою. Це говорить про те, що доцільно розглядати критерії якості аудиторської діяльності з різних сторін: з боку замовника, з боку держави, з боку користувачів аудиторської інформації, з боку суспільства. Але все ж, основним суб'єктом, який уповноважений встановлювати перелік критеріїв якості аудиту є Аудиторська палата України, як головний орган у сфері аудиторської діяльності.

Література: 1. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22 квітня 1993 року №3126-ХІІ (в редакції Закону України від 07 липня 2011 року № 3610-VI). - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3125-12>. 2. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2010 року, частина 1 / Пер. з англ.: Ольховікова О.Л., Селезньов О.В., Зеніна О.О., Гик О.В., Біндер С.Г. – К.: «Видавництво «Фенікс», 2010. – 871с.